

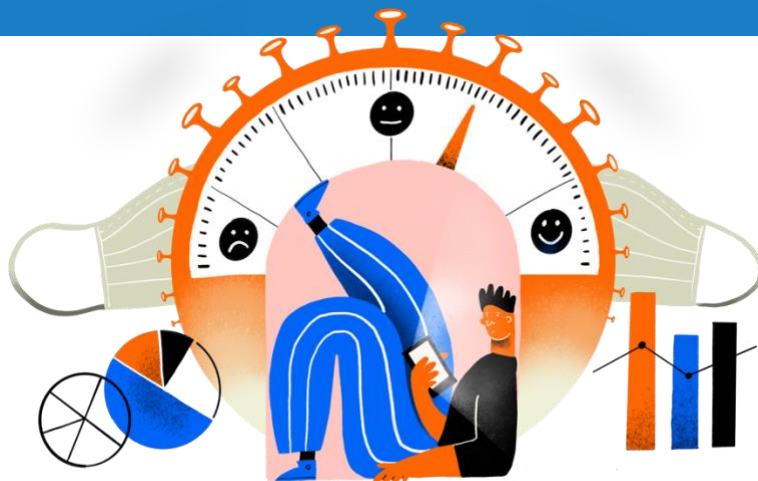
RAPPORT 36:

Op de drempel van verstrengingen: Houding ten aanzien van bijkomende maatregelen en een vaccinatiepas.

De Motivatiebarometer

Auteurs (in alfabetische volgorde): Olivier Klein, Olivier Luminet, Sofie Morbée, Mathias Schmitz, Omer Van den Bergh, Pascaline Van Oost, Maarten Vansteenkiste, Joachim Waterschoot, Vincent Yzerbyt

Referentie: Motivatie Barometer (16 november 2021). Update over vaccinatie, motivatie en mentale gezondheid tijdens een overgangsfase. Gent, Leuven, Louvain, Bruxelles, België.

Omdat het aantal besmettingen en patiënten op intensieve zorg snel stijgt, achtte de GEMS, het adviesorgaan van de overheid, het noodzakelijk om verstrengingen voor te stellen. Om het overlegcomité toe te laten evidence-based beslissingen te nemen, bevroegen we op 15 en 16 november 2594 personen (gemiddelde leeftijd = 48.68 jaar; 69.3% hoog opgeleid; 72.6% gevaccineerde personen; 70.9% Nederlandstaligen) over hun houding ten opzichte van diverse strengere maatregelen en een mogelijke engere invulling van de corona pass. Omdat de antwoorden sterk afhankelijk zijn van de vaccinatiestatus wordt de presentatie van de gegevens uitgesplitst voor gevaccineerden en niet-gevaccineerden

De volgende twee vragen worden in dit rapport beantwoord:

1. Wat is de houding van de bevolking ten aanzien van mogelijke verstrengingen?
2. In welke mate bestaat er draagvlak voor een vaccinatiepas en hoe wordt deze ervaren in vergelijking met de corona pass?

Beschrijving van steekproeven (verzameld op 15 en 16 november) = 2594.

Gevaccineerden

- N = 1849
- Gemiddelde leeftijd = 49.43 jaar (77.1% vrouw; 74.1% Nederlandstalig; 31.9% masterniveau).
- Werkstatus: 47.6% voltijds, 22% deeltijds, 4.6% werkloos, 1.5% student, en 21.5% gepensioneerd.
- 17.7% was eerder al besmet.

Niet-gevaccineerden die reeds besmet geweest zijn (31.2% van de niet-gevaccineerden)

- N = 218
- Gemiddelde leeftijd = 45.21 jaar (69.6% vrouw; 59.6% Nederlandstalig; 32.6% masterniveau).
- Werkstatus: 60.1% voltijds, 20.6% deeltijds, 4.1% werkloos, 1.8% student, en 8.3% gepensioneerd.

Niet-gevaccineerden die niet besmet geweest zijn (68.8% van de niet-gevaccineerden)

- N = 481
- Gemiddelde leeftijd = 47.08 jaar (68.3% vrouw; 66.3% Nederlandstalig; 21.6% masterniveau)
- Werkstatus: 52% voltijds, 18.7% deeltijds, 6.9% werkloos, 2.7% student, en 14.6% gepensioneerd

Take home boodschappen

- Houding ten aanzien van strengere maatregelen: Algemeen genomen is er nog steeds een goed tot behoorlijk draagvlak bij de bevolking voor allerlei strengere maatregelen, maar dit draagvlak wordt kleiner naarmate er meer ingegrepen wordt in het privéleven van de mensen en in het leven van kinderen vanaf 9 jaar.
- Vaccinatiepas en corona pass: We weten al dat het initieel hoog draagvlak voor het gebruik van de corona pass over de laatste maanden is verminderd (zie rapport 35), maar toch blijft het draagvlak voor de corona pass redelijk stevig en in elk geval breder dan voor de invoering van een engere vaccinatiepas. Een analyse van de toegekende betekenis aan beide passen werpt hier deels een licht op. De vaccinatiepas wordt nog sterker gezien als een polariserend instrument dan de corona pass en meer als een drukkingsmiddel om ongevacineerden te dwingen tot vaccinatie. Een andere reden waarom de vaccinatiepas op minder draagvlak kan rekenen is vermoedelijk omdat de invoering ervan impliciet het nut van de PCR-test ondermijnt. Nochtans werd deze tot nog toe als een kritisch, veiligheidsverhogend instrument voorgesteld.

Vraag 1: Wat is de houding van de bevolking ten opzichte van mogelijke verstrengingen?

Vaccinatiestatus: Figuur 1 drukt uit hoeveel gevaccineerde en hoeveel ongevaccineerde personen (in %) voorstander zijn van diverse strengere maatregelen¹². De figuur toont aan dat:

- De attitudes van gevaccineerden en niet-gevaccineerden erg verschillen, waarbij de laatsten beduidend negatiever staan t.o.v. alle verstrengingen.
- Meer dan de helft van de gevaccineerden positief of heel positief staat t.o.v. verstrengingen zoals ventilatie en telewerk.
- Iets minder dan de helft van de gevaccineerden voorstander is van het gebruik van zelf-tests voor privé-bijeenkomsten, bereid is overal afstand te houden, en wil aanvaarden dat de eis van een corona pass gecombineerd wordt met mondkemperplicht, ventilatie en afstand houden voor diverse bijeenkomsten, zoals

¹ Bij het nagaan van verschillen tussen gevaccineerde en niet-gevaccineerde personen werd uitgezuiverd voor de rol van andere relevante socio-demografische karakteristieken, zoals leeftijd, geslacht, en opleidingsniveau.

² De verzamelde steekproeven zijn niet representatief voor de socio-demografische spreiding van de bevolking. Toch werden sinds december 2020 zowel Nederlandstalige als Franstalige deelnemers gerekruteerd en zijn de gepresenteerde bevindingen gewogen voor leeftijd, regio, opleidingsniveau en geslacht om (gedeeltelijk) te corrigeren voor het niet-representatieve karakter van de steekproeven.

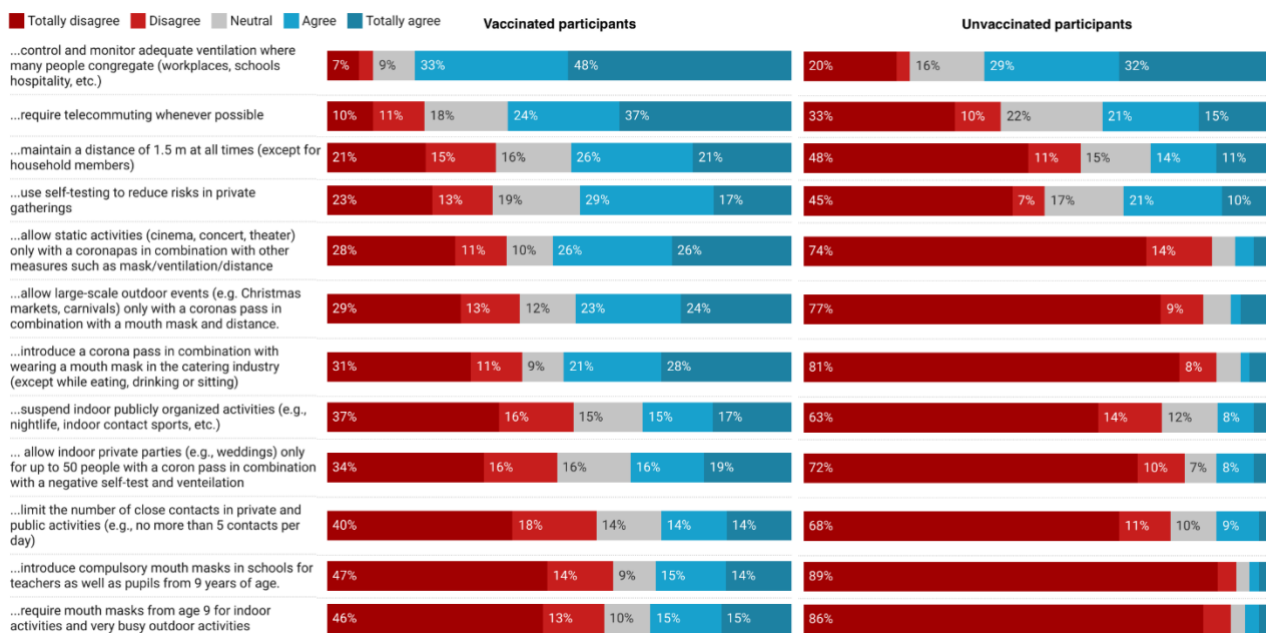
statische bijeenkomsten (theater, filmzaal), grotere bijeenkomsten buitenshuis (bv. kerstmarkten, carnaval, ..), en het afspreken in de horeca.

- Er weinig draagvlak is voor contactbeperkingen, het opschorten van publieke activiteiten zoals het uitgaansleven, contactsporten, en allerlei restricties bij privé bijeenkomsten zoals huwelijken.
- Er is ook beduidend minder draagvlak voor het invoeren van een mondkemperplicht vanaf 9 jaar voor activiteiten binnen- en buitenshuis en op school.

Samengevat: algemeen genomen is er nog steeds een goed tot behoorlijk draagvlak bij de bevolking voor allerlei maatregelen, maar dit draagvlak wordt kleiner naarmate er meer ingegrepen wordt in het privéleven van de mensen en in het leven van kinderen vanaf 9 jaar.

Figuur 1

Percentage van de bevolking, opgedeeld in gevaccineerden en niet gevaccineerden, dat voorstander is van strengere maatregelen.

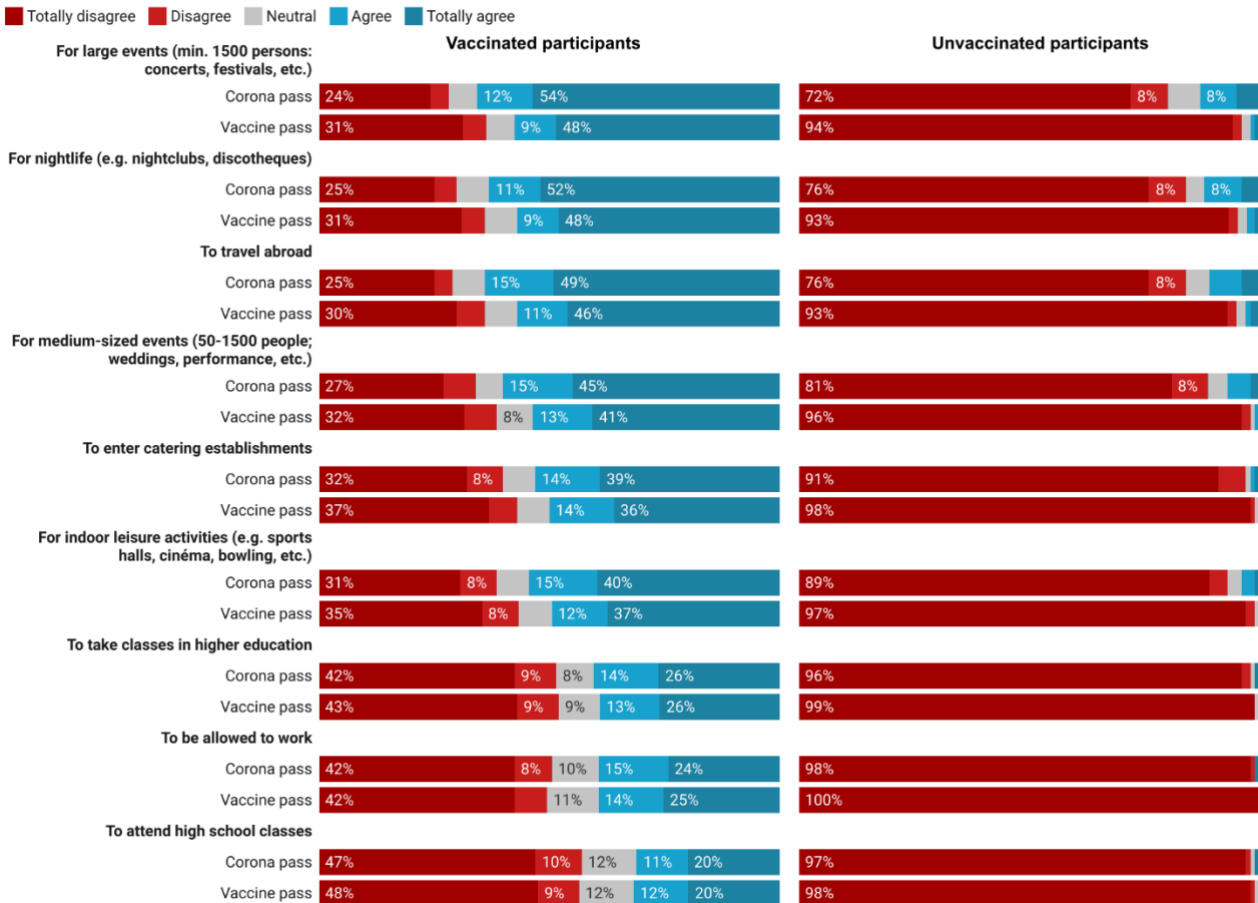

Vraag 2: In welke mate bestaat er draagvlak voor een vaccinatiepas en hoe wordt deze ervaren?

- Sinds 1 november werd de corona pass ook in Vlaanderen meer uitgebreid uitgerold. Vandaag rijst de vraag of we deze op een engere wijze dienen in te vullen, de zogenaamde vaccinatiepas: enkel vaccinatie zou nog volstaan als toegangsticket voor een evenement of locatie. Een recente besmetting of negatieve PCR test zouden niet langer als volwaardige equivalenten gelden. Hiermee worden ongevaccineerde personen uitgesloten van bepaalde evenementen of locaties. In figuur 2 wordt het draagvlak voor de 'traditionele' corona pass en de engere vaccinatiepas in diverse levensdomeinen weergegeven, apart voor gevaccineerde en ongevaccineerde personen.
- Daaruit blijkt het volgende:
 - Niet-gevaccineerden zijn erg gekant tegen een pas in welke versie dan ook.
 - Gevaccineerden zijn algemeen gesproken meer voor het gebruik van de corona pass dan voor een engere versie in de vorm van een vaccinatiepas.
 - Er is bij gevaccineerden een redelijk goed draagvlak voor het gebruik van de corona pass (meer dan 50% akkoord of sterk akkoord) bij grote en middelgrote bijeenkomsten, in het nachtleven, om te reizen, in de horeca en voor ontspanning binnen (film, sport, etc.).
 - Het draagvlak vermindert (tot de helft of lager) voor het gebruik van de corona pass in het hoger onderwijs, het werk en op school.

Figuur 2

Aanvaardbaarheid van de corona pass en de engere vaccinatiepás in verschillende domeinen, opgedeeld voor gevaccineerden en niet-gevaccineerden (in %)

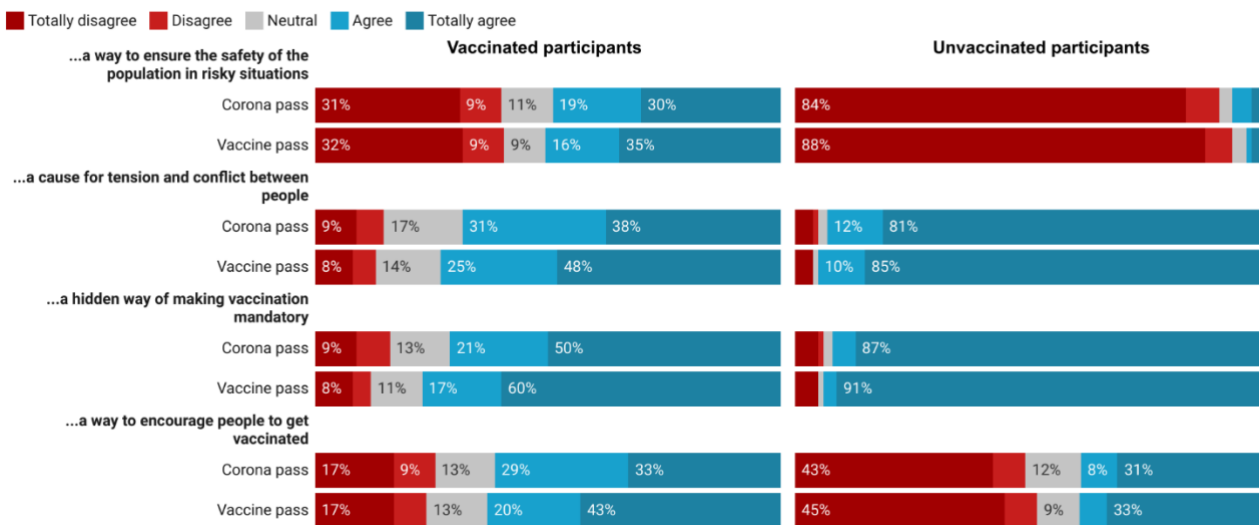

- **Betekenis vaccinatiepás:** Figuur 3 geeft weer in welke mate respondenten aan de vaccinatiepás een andere betekenis toekennen dan aan de corona pass. Diverse aspecten werden bevestigd, met name de mate waarin de corona pass en vaccinatiepás een veiligheidsverhogende functie hebben, een motivationele hefboom vormen, worden ervaren als een drukkingsmiddel, of als een bron van conflict of spanning. Daaruit blijkt het volgende:
 - Niet-gevaccineerden zien in geen van beide versies een instrument om de veiligheid te vergroten. Zij ervaren dergelijke passen vooral als een bron van polarisatie en conflict en als een verborgen manier om vaccinatie verplicht te maken. 40 procent erkent dat een pas ook kan gezien worden als een manier om hen (enigszins) tot vaccinatie te motiveren.
 - De helft van de gevaccineerden ziet zowel de corona pass als een vaccinatiepás als een bron van veiligheid en meer dan de helft ziet het als een bron van conflict en als een verborgen manier om vaccinatie verplicht te maken. Beide passen kunnen ook gezien worden als een manier om mensen tot vaccinatie te overhalen.

- De vaccinatiepas wordt gezien als een instrument dat meer aanzet tot polarisatie en als dwingender wordt ervaren door gevaccineerden, wat het lagere draagvlak ervoor (figuur 2) helpt verklaren.

Figuur 3

Mate waarin deelnemers aan de vaccinatiepas een andere betekenis toekennen in vergelijking met de corona pass, opgedeeld voor gevaccineerden en niet gevaccineerden (in %).

Samengevat: We weten al dat het initieel hoog draagvlak voor het gebruik van de corona pass over de laatste maanden is verminderd (zie rapport 35), maar toch blijft het draagvlak voor de corona pass redelijk stevig en in elk geval breder dan voor de invoering van een engere vaccinatiepas. Een analyse van de toegekende betekenis aan beide passen werpt hier deels een licht op. De vaccinatiepas wordt nog sterker gezien als een polariserend instrument dan de corona pass en meer als een drukkingsmiddel om ongevaccineerden te dwingen tot vaccinatie. Een andere reden waarom de vaccinatiepas op minder draagvlak kan rekenen is vermoedelijk omdat de invoering ervan impliciet het nut van de PCR-test ondermijnt. Nochtans werd deze tot nog toe als een kritisch, veiligheidsverhogend instrument voorgesteld.

CONTACT INFORMATIE

- **Hoofdonderzoeker:**
Prof. Dr. Maarten Vansteenkiste (Maarten.Vansteenkiste@ugent.be)
- **Mede-onderzoekers:**
Prof. Dr. Omer Van den Bergh (Omer.Vandenbergh@kuleuven.be)
Prof. Dr. Olivier Klein (Olivier.Klein@ulb.be)
Prof. Dr. Olivier Luminet (Olivier.Luminet@uclouvain.be)
Prof. Dr. Vincent Yzerbyt (Vincent.Yzerbyt@uclouvain.be)
- **Ontwikkeling en verspreiding van de vragenlijst:**
Drs. Sofie Morbee (Sofie.Morbee@ugent.be)
Drs. Pascaline Van Oost (Pascaline.Vanoost@uclouvain.be)
- **Gegevens en analyse:**
Drs. Joachim Waterschoot (Joachim.Waterschoot@ugent.be)
Dr. Mathias Schmitz (Mathias.Schmitz@uclouvain.be)

www.motivationbarometer.com

